

[Victor Gram.]

det eventuelt skulle vise sig at være nødvendigt.

Jeg skal med disse bemærkninger indstille samtlige lovforslag til vedtagelse.

P. M. Dam: Jeg takker for, at jeg fik lov til at være med på turen til Grønland sidste sommer og til at deltage i en underkommissions drøftelser, specielt vedrørende fiskeriet. Det var en *virkelig* stor oplevelse. Jeg kan forstå, at vore forfædre, de gamle nordboere blev bjergtaget af Grønland, thi der findes vel næppe nogen vældigere og mere storslået natur end den grønlandske. Men de måtte bukke under, naturen var dem for vældig. Nordboernes undergang i Grønland er en af menneskehedens store tragedier. Hvordan det skete, er man vist ikke helt klar over, og der er vist små muligheder for at få nogen fyldestgørende forklaring. Med nordboernes skæbne i erindring glemmer jeg aldrig den tale, hvormed „kongen af Agiliko“ modtog den grønlandske kommission. Tårerne stod ham i øjnene, da han talte. Grønland er vældigt, sagde han, men det er også i stand til at knuse menneskeskæbner. Man havde dér og i omkringliggende landområder lige været ude for en af de forfædelige grønlandske storme, der kommer fra indlandsisen. Den havde øst saltvandet ind over markerne, afsvedet og ødelagt al afgrøden, hvilket har katastrofale følger for dem, der kommer ud for disse altødelæggende storme. Det har måske været en række af sådanne tyfoner i forbindelse med afbrydelse af alt samkvem med de nordiske moderlande, der har udsultet og udmarvet den ellers så berømte sejge og udholdende nordiske vikingekraft. Nu står kun ruinerne tilbage af engang frodigt blomstrende nordiske liv og kultur. Men disse ruiner taler deres sprog og gør det naturligt, at Grønland fremdeles er en del af det nordiske rige. Det er dog sådan, at et lands indbyggere er en organisk del af selve landet og som sådan har en naturlig førstefødselsret til landet, dets goder og muligheder. Det er derfor i fuld samklang med ret og retfærdighed, når det i Grønlandskommissionens betænkning af statsministeren og andre så stærkt bliver understreget, at man med alle de reformforslag, der her er tale om, først og fremmest ønsker at tjene det grønlandske folks ve og vel.

Jeg føler en dyb beundring for det grønlandske folk og for, at det med de primitive, men dog i mange tilfælde sindrige arbejdsredskaber og hjælpemidler, det har været i besiddelse af, har kunnet friste livet og klare sig med et ikke ringe fond af lykkefølelse under så barske og fattige kår, som Grønland har haft at byde. Det er derfor med en varmtfølt glæde og den største interesse for det grønlandske folk, at jeg har deltaget i overvejelserne vedrørende reformering af en del af de grønlandske forhold. Det er mit oprigtige ønske, at den varme og den interesse for, ja, kærlighed til det grønlandske folk, der kommer til orde i de foreliggende forslag angående Grønland samt i hele den vældige kommissionsbetænkning, ikke må skuffes, men i fuldt mål må blive tilfredsstillet til gavn for det grønlandske folk og dets venner i den øvrige del af riget, Danmark og Færøerne.

Her er tale om en rammeloggivning, som sagt. Man har vel fastlagt en plan, et program for den fremtidige udvikling i Grønland, men man har meget klogt, synes jeg, overladt detaljerne, den nærmere udformning og udbygning til ministeriet og det grønlandske landsråd i overensstemmelse med tidens krav og udvikling og det grønlandske folks materielle såvel som åndelige behov og sande tarv.

Som hørende til et lille folk med sin særlige kultur glæder det mig at se den højtærede statsministers erklæring om, at man fra ministeriets side altid vil tage hensyn til de særlige grønlandske forhold, derunder selvfølgelig at forstå bevarelsen af det grønlandske sprog, den grønlandske kultur og nationale egenart. Det er så letfatteligt, at man fra grønlandsk side meget energisk ønsker at lære dansk. Vi færinger forstår dette, thi så små nationer som den grønlandske og den færøske kan ikke nøjes med modersmålet alene. Det er en livsbetingelse for dem at udvide deres sproglige horisont. De skal helst kunne flere sprog foruden modersmålet. På Færøerne er det således blevet til et for alle partier fælles mål at kunne læse og forstå alle nordiske sprog. Man skal lære færøsk og dansk så fuldkomment og godt som overhovedet muligt. Gør man det, får man evnen til at forstå svensk, rigsnorsk, nynorsk og islandsk gratis i tilgift, idet dansk og færøsk er yderpunkterne